

(א) לעיל קו. [ע"ש] שנועות
מטה. (ט) לעיל סה;
(א) [נס"א]: ומישימותו,
(ד) ז"מ גב. (ס) ממעמתי
היא לקמן מע"ל וכן
בשנועות ועין בספר כ"י
(ו) ש"ך קודם ל"ט טע.

תורה אור השלם

1. או מכל אשר ישבע
עליו לשקר ושלם איתו
בראשו וחמשותיו יסף
עליו לאשר הוא לו
יתנו ביום בספר כ"י
ויקרא א כד

הגהות הב"ח

(א) גב' דלף משלם חומשא
וכפילא אבל בתרי גברי
האי משלם כפילא: (ב) שם
הכי דמי כגון שטען:

רבינו חננאל

דאמר רבא וחמישיתו
יוסף עליו התורה ריבתה
חמישית הרבה לקרן אחת
שמע מיתה. כתב ר"ח ד"ל
השתא איכא למימר ה"ה
לכפלי ואיכא למימר דוקא
חומש דרבייה קרא אבל
כפל לא ולא מכרעה.
תבעוהו בעלים לשומר
ונשבעו ושילם והוכר הגנב.
קרא ודיא לשומר. כפל
למי. אביי אמר לבעל
הפקדון רבא אמר למי
שהפקדון אצלו. פ"ח
דצ"ל וקיימא לן כרבא.

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

ובאו עדים. וכשנשבע היתה אללו לחייב כפל והדר הודה איהו
אבתרייתא: מאי מייחייב חומש אהך שבעה בתרייתא או לא:
והא איהייב ליה כפילא. עליה דהאי ממונן: או דלמא שבעה
המחייבוו כפל פוטרו מן החומש. כגון אי הוה מודה השתא

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ובאו עדים אקמייתא והודה אבתרייתא מאי
ממונן המחייבתו כפל פוטרו מן החומש והא
איהייב ליה עילויה כפילא או דלמא שבועה
המחייבתו כפל פוטרתו מן החומש והא
שבועה בתרייתא הואיל דלא קא מחייבא
ליה כפילא תחייביה חומשא אמר רבא
ת"ש (א) אמר לאחד מן השוק היכן שוריי
שגנבת והוא אומר לא גנבתי משיביעך אני
ואמר אמן והעדים מעידים אותו שגנבו
משלם תשלומי כפל ואם הודה מעצמו
משלם קרן וחומש ואשם והא הכא עדים
הוא דמחייבי ליה כפילא הודה מעצמו אין
אבל הודה אחר עדים לא ואי סלקא דעתך
שבועה המחייבתו כפל פוטרתו מן החומש
אמאי הודה אחר עדים לא מכדי הא שבועה
לא קא מחייבא ליה כפילא תחייביה חומשא
אלא לאו שמע מינה "ממונן המחייבו כפל
פוטרתו מן החומש ש"מ בעי רבינא חומש
וכפילא בתרי גברי מאי היכי דמי כגון שמסר
שורו לשני בני אדם וטענו בו טענת גנב
חד נשבע והודה וחד נשבע ובאו עדים
מאי מי אמרינן בחד גברא קפיד רחמנא
דלא משלם חומשא וכפילא (א) האי נשלם

כפילא והאי נשלם חומשא או דלמא עלויה חד ממונא קפיד רחמנא דלא
נשלם עלה חומשא וכפילא והכא נמי חד ממונא הוא יתיקו: בעי רב
פפא תרי חומשי או תרי כפילי בחד גברא מאי היכי דמי (א) שמען טענת
אבד ונשבע והודה וחזר וטען טענת אבד ונשבע והודה אי נמי כגון שמען
טענת גנב ונשבע ובאו עדים וחזר וטען טענת גנב ונשבע ובאו עדים
מאי מי אמרינן יתרי גווי ממונא קאמר רחמנא דלא נשתלמו עילויה חד
ממונא והכא חד גוונא הוא או דלמא תרי ממונא אמר רחמנא דלא
לשתלמו עילויה חד ממונא והכא נמי תרי ממונא נינהו תא שמע (א) דאמר
רבא (א) וחמישיתו יוסף עליו התורה ריבתה חמישית הרבה לקרן אחת
ישמע מינה: תבעוהו בעלים לשומר ונשבע ושילם והוכר הגנב כפל למי
אביי אמר לבעל הפקדון רבא אמר למי שהפקדון אצלו אביי אמר לבעל
הפקדון כיון דאטרחיה בשבועה לא מקני ליה כפילא רבא אמר למי
שהפקדון אצלו כיון דשילם מקני ליה כפילא וקא מיפלגי בדיוקא
דמתניתין דתנן (א) הפקדן אצל חברו בהמה או כלים ונגנבו או שאבדו
שילם ולא רצה לישבע שהרי אמרו שומר חנם נשבע ויוצא נמצא
הגנב משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה
למי הוא משלם למי שהפקדון אצלו נשבע ולא רצה לשלם ונמצא
הגנב משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה
למי הוא משלם לבעל הפקדון אביי דייק מרישא רבא דייק מסיפא אביי
דייק מרישא דקתני שילם ולא רצה לישבע טעמא דלא רצה לישבע

הא

יאל שבועה ראשונה היינו שאותו בית דין עצמו השביעוהו וטעו דאין סביר לחלק כלל ונראה דמיירי דאמר ליה צעל הפקדון שוב
לאחר שנמלא שקרן שבועה ראשונה ראוני שתהא עליו שומר חנם כבתחילה וחזר וטען לאחר שעשיתי שומר חנם נגנב ופוטור עצמו
שהרי לא נתחייב צלומסין צמה שעשאו כפירוש ש"ח אבל תימה דל"כ לא הוי חד ממונא דהשתא הפקידו אללו פעם שניה ומה לי לקחו
צידו ומנן לו ומ"ל שלא לקחו אלא אמר ליה צעודו צידו תהא עליו שומר חנם: (א) ותר"י בפ"י. מחמת שנעשה פסול בשבועה שניה
משעה שנמלא שקרן בראשונה אין לפוטרו משום דמסוד על השבועה מדרבנן הוא דמיפסל כדמוכח בשבועות (דף מה.) דקתני ושכנגדו
מסוד על השבועה ומשמע התם דמדרבנן הוא וכיון דמדאורייתא שבעתו שבעה מחייב כפל: רבא אמר רבא שהפקדון אצלו.
וא"ת דהכא סבר רבא דלע"ג דאטרחיה לצי דינא מקני ליה כפילא וצפרק המפקיד (ז"מ דף לה.) גבי ההוא גברא דלאפקידו כיפי
גבי חצריה קאמר רבא שפיר עבד דלא אהדר ליה הכא אטרחיה לצי דינא התם לא אטרחיה לצי דינא ויש לומר דהתם שאני
דאטרחיה לצי דינא ולא פרע ליה מידי אלא רב נחמן אגבייה לאפדנא מיניה אבל הכא לע"ג דאטרחיה לצי דינא קאת ששבע
לו תחילה מכל מקום הרי שילם לו לצסוף ולא אטרח צי דינא הלכך מקני ליה כפילא:

קח.

ובאו עדים אקמייתא. תימה דע"כ כשצאו עדים אקמייתא
ואומרים צלומס שעה ראיוהו צרשותו ונמלא שמכחיטין
גם שבועה שניה שנשבע שאבד וכשהודה אחר עדים אמאי משלם
חומש הא קמני לעיל (א) בצרייתא דהיכן פקדוני כו' הודה מעצמו

משלם קרן וחומש משמע דוקא הודה
מעצמו אבל אחר עדים לא ויש לומר
ללעולם צטענת אבד הודה לאחר
עדים נמי משלם חומש כדמשמע
בסמון דקאמר מכדי האי שבועה לא
מחייבא ליה כפל תחייביה חומש אלא
שמע מינה ממונן המחייבו כפל פוטרו
מן החומש משמע הא היכא לליכא
כפל בהעדאת עדים כמו צטענת
אבד דמתחייב חומש בהודה אחר
עדים ולעיל לאו דוקא נקט מעצמו
אלא הוא הדין אחר עדים ואידי
דמנא כפיילא הודה מעצמו גבי טוען
טענת גנב תנא נמי צרישא:

חד [נשבע] והודה וחד [נשבע]
ובאו עדים. נראה דוקא
נקט מתחילה הודה דלא מתחילה כבר
חד וצאו עדים ואח"כ הודה חד
הוו עדים קודמין להודאה ומחייבין
תרייהו כפילא דעדים כשצאו להעיד
על שניהם העידו אבל כשהודה חד
קודם לע"פ שאח"כ צאו עדים יש
לומר דפטור והכי משמע צולה
הך שמתנא דמודה בקנס ואח"כ
צאו עדים דפטור:

טען טענת אבד ונשבע והודה
וחזר וטען טענת אבד. נראה
דל"ג והודה דלא הודה מיד הוה
צרשותו להתחייב צלומס משעה
שנשבע לשקר ומה שיחזור ויטען
שוב אבד אין כופר כלום ואפי' אמר
לאחר שבועה אבד אלא נראה דלא
הודה אלא לאחר שבועה שניה ומיהו
תימא מאי קמצעיה ליה לרב פפא
הא מתניתין היא דמייתי לעיל (דף
קו.) השביע עליו ה' פעמים צין
צפני צ"ד צין שלא צפני צ"ד וכפר
עליו חייב על כל אחת ואחת:

וחזר וטען טענת גנב ונשבע.
תימה היאך השביעוהו בית
דין כיון שנטפס ציית דין שבועה
ראשונה ואפילו חזר וטען שלאחר
שבועה ראשונה נגנב מ"מ למה
השביעוהו והלא משבועה ראשונה
שנשבע לשקר חייב צלומס נמלא
שלא כפר כלום צמה שטען שנגנב
אחר שבועה ראשונה ואין לומר
שצאו לפני בית דין אחר שלא ידעו
שכבר נפטור והשביעוהו וכיון שנשבע
על פי צית דין (לע"ג) שלא ידעו
מחייב כפל והא דאמרינן לעיל שכבר

הא
יאל שבועה ראשונה היינו שאותו בית דין עצמו השביעוהו וטעו דאין סביר לחלק כלל ונראה דמיירי דאמר ליה צעל הפקדון שוב
לאחר שנמלא שקרן שבועה ראשונה ראוני שתהא עליו שומר חנם כבתחילה וחזר וטען לאחר שעשיתי שומר חנם נגנב ופוטור עצמו
שהרי לא נתחייב צלומסין צמה שעשאו כפירוש ש"ח אבל תימה דל"כ לא הוי חד ממונא דהשתא הפקידו אללו פעם שניה ומה לי לקחו
צידו ומנן לו ומ"ל שלא לקחו אלא אמר ליה צעודו צידו תהא עליו שומר חנם: (א) ותר"י בפ"י. מחמת שנעשה פסול בשבועה שניה
משעה שנמלא שקרן בראשונה אין לפוטרו משום דמסוד על השבועה מדרבנן הוא דמיפסל כדמוכח בשבועות (דף מה.) דקתני ושכנגדו
מסוד על השבועה ומשמע התם דמדרבנן הוא וכיון דמדאורייתא שבעתו שבעה מחייב כפל: רבא אמר רבא שהפקדון אצלו.
וא"ת דהכא סבר רבא דלע"ג דאטרחיה לצי דינא מקני ליה כפילא וצפרק המפקיד (ז"מ דף לה.) גבי ההוא גברא דלאפקידו כיפי
גבי חצריה קאמר רבא שפיר עבד דלא אהדר ליה הכא אטרחיה לצי דינא התם לא אטרחיה לצי דינא ויש לומר דהתם שאני
דאטרחיה לצי דינא ולא פרע ליה מידי אלא רב נחמן אגבייה לאפדנא מיניה אבל הכא לע"ג דאטרחיה לצי דינא קאת ששבע
לו תחילה מכל מקום הרי שילם לו לצסוף ולא אטרח צי דינא הלכך מקני ליה כפילא:

עין משפט
נר מצוה

קנו א מיי פ"ד מהל'
גיבה הל' ו:
קנו ב מיי שם הל' ו:
קנו ג ד מיי שם הל' ה
(רב אלפס ז"מ פ"ג
דף ע"ט):
קנו ה מיי פ"ח מהל'
שאלה ופקדון הל' ד
טוח"מ סי' רלד וסי' רלח:
קב ו מיי שם הל' א
טוח"מ שם:

מוסף רש"י

אמר לאחד מן השוק
כו'. הכא לא גביטין
משביעך אני, דהא בלא
שבועה נמי מחייב כפל
זהו נגז ממש הוא
ובגנב כמי ישלם שני
בלא שבועה (שבועות
סו.). שילם ולא רצה
לישבע. שנועות שומרים
שלא פשע צה ושלם
למי שהפקדון אצלו.
דכיון דשילם קנה כל
תשלומיה (סו.).